

**Správa z odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou
„Hont a jeho dejiny vo svetle najnovších výskumov“.
Hrušov, 13. októbra 2025**

DOI: <https://doi.org/10.24040/ahn.2025.28.02.110-112>

Občianske združenie Hont a jeho dejiny, ktoré už päť rokov rozvíja historické povedomie o Honte ako historickom regióne, usporiadalo dňa 13. októbra 2025 odbornú konferenciu s medzinárodnou účasťou na tému *Hont a jeho dejiny vo svetle najnovších výskumov*. Zámerom konferencie bolo zdôrazniť, že odborný záujem o dejiny Hontu je aktuálny a stále má potenciál priniesť nové poznatky.

Konferencia sa uskutočnila v obci Hrušov, v okrese Veľký Krtíš. Podujatie pripravilo OZ Hont a jeho dejiny v spolupráci s Katedrou histórie FF UMB a Historickým ústavom SAV, v. v. i. Miesto konania nebolo náhodné, obec je už tri desaťročia miestom konania Hontianskej parády, čím sa z nej každoročne stáva kultúrne centrum regiónu. Aj z tohto dôvodu sa konferencia uskutočnila práve v seminárnej miestnosti tamajšieho obecného úradu.

V rámci programu, ktorý pozostával z troch blokov, sa stretli vedkyne a vedci historických odborov zo Slovenska, Maďarska a Rakúska, aby predstavili výsledky svojich aktuálnych výskumov súvisiacich s dejinami regiónu Hont, resp. územiaми bývalej Hontianskej župy/stolice či Hontianskeho komitátu. Program sa opieral o tri tematicky rozdelené bloky, v rámci ktorých odznelo 11 príspevkov, pričom záverečné vystúpenie bolo rozdelené na dve priamo nadväzujúce časti. Úvodné slová patrili starostke obce Ing. Márii Augustínovej, zástupcovi Katedry histórie FF UMB doc. Pavlovi Maliniakovi, PhD. a tiež Mgr. Erikovi Konczovi, PhD., ktorý vystúpil v mene OZ Hont a jeho dejiny a Historického ústavu SAV, v.v.i.

Pani starostka vo svojom príhovore priblížila obec Hrušov a vyzdvihla jej posun v posledných desaťročiach. Zároveň pripomenula aj Hontiansku parádu, ktorá už 28 rokov významne prispieva k tomu, že sa obec profiluje ako novodobé kultúrne centrum regiónu. Následne doc. Maliniak nadviazal krátkou spomienkou na konferenciu o dejinách Hontu z roku 2003, a zároveň sa vrátil k vlastným odborným začiatkom, ktoré sú s témou Hontu úzko prepojené. Napokon dr. Koncz podľakoval účastníkom, spoluorganizátorom i hlavnému sponzorovi, stručne predstavil činnosť občianskeho združenia Hont a jeho dejiny v rokoch 2021 – 2025 a pripomenul, že základy združenia a celej iniciatívy položil 11. októbra 2020. Konferencia bola zároveň aj neoficiálnou oslavou piateho výročia *OZ Hont a jeho dejiny*.

Prvý odborný blok pod vedením doc. Maliniaka s názvom Kapitoly

z dejín Hontianskej stolice sa tematicky venoval Hontu ako celku. S prvým príspevkom na tému *Vývoj Hontu ako územnosprávnej jednotky a regiónu* sa predstavil Mgr. Erik Koncz, PhD. Nasledoval Mgr. Ján Korekáč, PhD., ktorý pokračoval s témou *Corpus Inscriptionum Slovaciae – Epigrafický výskum v Honte*. Posledný príspevok prvého bloku patril PhDr. Miroslavovi Lukáčovi, PhD. a jeho téme *Výskum patrocínií sakrálnych stavieb v Honte*. Na záver bloku prebehla krátka diskusia a nasledovala prestávka.

Druhý blok príspevkov pod vedením PhDr. Jozefa Labudu, CSc., sa niesol v archeologickom duchu. Témou bloku boli Nové poznatky z archeológie Hontu. V jeho úvode predstavila Mgr. Katarína Šimunková, PhD. (aj v mene svojej kolegyne prof. PhDr. Noémi Beljak Pažinovej, PhD.) príspevok na tému *Aktuálne výsledky výskumu pravekej osady v Dudinciach*. Druhá dvojica Mgr. Tadeáš Macko a JUDr. Mgr. Martin Kvietok pokračovali s témou *Archeologické výskumy budovy Berggerichtu v Banskej Štiavnici*. Nasledoval príspevok *Bitka pri Plášťovciach – nové perspektívy* od Mgr. Martina Neumanna, PhD. a na záver archeologického bloku Dr. habil. Maxim Mordovin predstavil *Každodenný život na hrade Čabrad' v 17. až 18. storočí na základe archeologických prameňov*. Blok uzavrela podnetná diskusia, ktorá pokračovala aj pri chutnom obede.

Tretí blok konferencie venovaný téme *Vybrané kapitoly z dejín Hontu v 15. – 18. storočí* viedol dr. Koncz. Sekcia sa začala online vystúpením Mgr. Michala Celnara, PhD. a jeho príspevkom *Zbojníctvo a lúpežníctvo v osmansko-uhorskom pohraničí a v okolí Pukanca v druhej polovici 17. storočia*. Následne doc. Pavol Maliniak, PhD. predstavil svoj príspevok na tému *Súpis poddaných v dedine Dolné Nekyje na sklonku stredoveku (štruktúra rodín a podoba domácností)*. Zaujímavým spôsobom nadviazal Mgr. Zoltán Batizi svojím príspevkom *Premený ulíc a uličiek v Berženi v 16. – 18. storočí*, ktorý odznel v anglickom jazyku. Záver bloku patril dvom príspevkom na tému *August 1782: Rozbor krvavého týždňa v Honte*. Zatiaľ čo sa prof. Stephan Steiner zamerl na štátoprávny rozmer témy, Dr. Julianna Orsós sa venovala spoločenským aspektom. Blok ukončila diskusia, ktorá sa však plynulo presunula k pripravenému záverečnému pohosteniu. Účastníci konferencie sa tak na samotný záver zišli ešte aj v menej formálnom, ale o to viac priateľskom prostredí, pričom sa podelili o svoje skúsenosti a odporúčania.

Pri príležitosti konania konferencie vyšiel v menšom náklade aj zborník abstraktov¹, ktorý je dostupný online na stránke www.hontdejiny.sk.

¹ KONCZ, Erik – KONCZ, Eva, Lucia (eds.). *Hont a jeho dejiny so svetle najnovších výskumov: zborník abstraktov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou Hont a jeho dejiny vo svetle najnovších výskumov Hrušov 13. október 2025*. Lesenice: Hont a jeho dejiny, o.z. v spolupráci s Katedrou histórie FF, UMB a Historickým ústav SAV, v.v.i. Dostupné na:

Na rok 2026 je zároveň plánované vydanie plnohodnotného konferenčného zborníka v tlačenej podobe.

Podujatie sa nieslo v odbornej, no zároveň veľmi priateľskej atmosfére. Príspevky zástupcov vedecko-výskumných a vzdelávacích pracovísk zo Slovenska, Maďarska či Rakúska dokázali, že výskum územia bývalej Hontianskej stolice/župy je v historicko-archeologickom rámci stále na relevantnej úrovni. Konferencia zároveň potvrdila, že región je viac než atraktívny pre vedeckých pracovníkov z radov historických odborov a stále existuje značný potenciál prinášať nové poznatky k jednému z najstarších regiónov Slovenska aj napriek nedostupnosti jeho župného archívu.

Erik Koncz